

Verbraucherzentrale Südtirol
Centro Tutela Consumatori Utenti

*Die Stimme der VerbraucherInnen
La voce dei consumatori*

Centro Tutela Consumatori Utenti

Via Dodiciville 2

39100 Bolzano

Tel. 0471 975597

info@verbraucherzentrale.it

Telegram cunsumadëures merz - auri 2015

Sce le proponënt d'energia sona dui iadi

ZCS: Stravardesse da stipulaziuns de contraç dan porta

Ti ultimi tëmps é tröpes consumadësses y tröc consumadus dl raiun Burggrafenamt y dla Val Venosta jüs dala ZCS por se lascè dè informaziuns sön i contraç da cíasa a cíasa. Ai à damanè dantadöt do contraç dl'eletrizité y dl gas dla firma "Enel Energia Spa". Ti ultimi agn â la ZCS bele plü iadi dit che i rapresentanc de firmes d'eletrizité y gas ne laurâ nia sciöche al alda, sides canche ai stlujô jö contraç al telefonn, che pro porta.

I contraç dess de regola gnì stluc jö do avëi fat na inrescida y chirì adöm informaziuns y mai spontaneamënter. I contraç da cíasa a cíasa ascogn dagnora le prigo da stlù jö contraç zënza ester informà, ajache le consumadù vëgn tut al'impreodüda y é suraciarié cun la situaziun. Che che chir eletrizité y gas bunmarcé é a n bun punt cun le calculadù „trovaofferte“ dl'Autorité de control por l'eletrizité y le gas sot www.autorita.energia.it.

Consëi: tl caje de contraç da cíasa a cíasa vel le dërt de retrata de 14 dis de calënder (formulars sot www.verbraucherzentrale.it).

L'Autorité de control dà na strafunga por avëi tignì sö la retrata

Do tröpes denunzies de consumadësses y consumadus à la Zentrala di Consumadus (ZCS) denunzié la firma Orchidea srl de Federica Pisana pro l'Autorité de control dla concorënza y dl marcé, ajache chësta firma à fat de döt por che les consumadësses y i consumadus, che orô s'anuzé dl dërt de retrata, ne foss nia bugn da le fà y à dè informaziuns falades por cí che reverda la retrata dal contrat a destanza.

Tröpes consumadësses y tröc consumadus nes à cuntè che ai â comanè l'ann passè, do na trasmisciun tla televijiun, quant, mo che le quant che ti é gnü ortié n'ê nia chël che ai â comanè. Porchël orô s'anuzé dl dërt de retrata dal contrat, menan na lëtra racomanada cun avis de recioüda y ortian zoruch le patüc, sciöche preodü dala lege. Canche ai à damanè che al ti gniss retü i scioldi n'â la firma nia respognü y an à impormò ciafè na soluziun canche la ZCS é antergnüda.

Nosc consëi: pro cumpres dala televijiun – ater co sce ara se trata de marcianzia sön mosöra! – àn

dagnora 14 dis dlaurela por se trà zoruch dal contrat y degöna tlausola de n contrat ne po restrénje le dèrt de retüda dl prisc de cumpra. Pro de majeres cumpres pàiel dagnora la mèia da se fà fà de plü ofertes. Y a vigni moda él la ZCS che ves dà consëis.

Mudé le cunt corènt debann te 12 dis

ZCS: na majera concorènza danter les banches

Da n valgönes edemes él n terminn nü por mudé le cunt corènt: la banca à 12 dis por le fà y mës ti rete ala tliènta/al tliènt le dann tl caje de intardiada (DL 3/2015). Y insciö vègnel fat:

- an inciaria la banca nöia da daurì n cunt y la autorisèia da mudé le cunt;
- cun l'autorisaziun po la banca nöia fà domanda pro la banca da denant y stlùje jö la domanda de mudaziun dl cunt;
- la vedla banca fej a na moda che düc i paiamènc bancars, i ordinns permanènc, i debic y le saldo vègnes metüs sön le cunt nü (dal dé dè dant dala tliènta/dal tliènt);
- sce ara ne va nia da mudé le cunt corènt, mës la banca ti le lascè atira alsavèi ala tliènta/al tliènt;
- la vedla banca se crüzia da stlùje le cunt corènt le dé dè dant dala tliènta/dal tliènt.

13 de forà dl 2015: „I me iluminèi demanco“

Sparagné eletrizité tres n comportamènt cosciènt

La regola d'or é: vigni aparat che ne vègn nia adorè dess gnì destaché fora (nia lascè en stand-by). A chèsta moda él sigü che al ne passes degöna eletrizité y che al ne vègn nia a s'al dè cosc por l'adoranza en standby: chisc fej fora mesanamènter 80 euro al ann a familia.

N valgügn consëis pratics por sparagné eletrizité:

- arbassè la temperatöra dl local de un n degré, olache al é aparac da desfridé y da dlacè ite porta pro a n sparagn dl 6% resp. 3%;
- desdlacè aparac da desfridé y da dlacè ite: 1 mm de dlacia alza l'adoranza de ca. le 6%;
- cujiné cun le cuertl porta pro a n sparagn de rodunt le 70%. L'adoranza de d'atri mesi, sciöche por ejèmpl da scialdè l'ega o cöje üs porta pro a arbassè ciamò n iade i cosc;
- sce an mës cö plü dî désson tó la fana a presciun. A chèsta moda vara da sparagné eletrizité (rodunt le 60%) y tèm;
- pro le frogorè y le furn déssel gnì adorè le cialt che romagn;

De plü consëis por sparagné eletrizité é da ciafè sön www.verbraucherzentrale.it.

„La fujiun dla forza elettrica“ dess portè pro a de bugn prisc

La direziun dla ZCS arata che al vais debojègn da agì debota por cí che reverda la fujiun danter Sel

y Etschwerke, ajache le marcé dl eletrizité sconè dess gnì tut jö

Al pê che i laûrs por la fujiun dles sozietês d'energia SEL y Etschwerke sides a bun punt y che ai vëgnes portà inant cun lezità. Düc chi che fej para ne lascia nia da sottrissé che na fujiun danter SEL y Etschwerke portes para n valor ajuntè. La domanda che che che scona i consumadus se fej é “che” s'anüza pa dl valor ajuntè?

La direziun dla Zentrala di Consumadus dl Südtirol (ZCS) s'à dè jö cun le tema y sottrissèia che la fujiun mëss a vigni moda portè pro a n vantaje diret por che che consumèia l'eletrizité, scenò vëgni stlúc fora y ciafa ma les frogores che romagn. Por chësta rajun ghira la direziun dla Zentrala di Consumadus che i responsabli lasces alsavèi adöm cun la fujiun inçe na buna oferta por i prisc dl'eletrizité nüs.

Sce an ô tignì fora i fai di ultimi agn, mëss i prisc dl'eletrizité ester de bugn y trasparënc. Aladô dla proposta por la lege dla concorënza statale dess le marcé sconè gnì tut jö dal 2018 inant. Zira l'85% di südtirolesc che consumèia eletrizité messess se chirì na tarifa sön le marcé lède. La ZCS se tèm che chësc portes pro a na gran confujiun, porchël messéssel atira gnì dè dant n model dles tarifes trasparënt y adatè ala situaziun dl Südtirol dal „pêr nü“.

La fujiun dl'eletrizité preodüda condüj zënza n valor ajuntè diret y na majera sconanza por i consumadus y les consumadësses a na gran concentrasiun dl marcé, che po diventè zënza cuntrapèisc debota n pëis por che che cumpra l'eletrizité.

Plüra porvia dles aziuns dla Cassa dl Sparagn

ZCS: i pici azionisc dla Cassa dl Sparagn dl Südtirol po dè jö lamentanzes

Dan da püc dis à n azionist dla Cassa dl Sparagn dl Südtirol, a chël che al ti ê gnü venü aziuns por feter 100.000 euro, inciarié l'avocat dla Zentrala di Consumadus dl Südtirol (ZCS) Massimo Cerniglia, don jö na plüra por rové indô pro la soma investida tles aziuns.

Sciöche an sa à la Cassa dl Sparagn lascè alsavèi da Nadè n gran arbassamënt dl valor dles aziuns de 195 euro a aziun, insciö che sparagnadus y sparagnadësses à pordü dër tröp. Implü él gnü lascè alsavèi dala Cassa dl Sparagn che les aziuns é „papiers de valor da n gran prigo“.

Aladô dla ZCS é le comportamënt dla Cassa dl Sparagn döt ater co da laldè, ajache al pê che la banca s'intènes impormò ségn che i papiers de valor dà fora y plazà da d'ëra ti ultimi agn é de gran prigo, y chësc do che les aziuns ê gnüdes portades danter la jënt dl Südtirol, che minâ da investì te n produt finanzia sigü y zënza prigo.

I sparagnadus y la sparagnadësses atocà po jì dal sorvisc de consulënza dla Zentrala di Consumadus por informaziuns y consulënza. Hotline di consumadus: 0471-975597.

Le minister dla iustizia Orlando s'incunta cun les associazions di consumadus: Reforma dla Class Action

Na reforma dla „Class Action“, chël ô dì dla plüra cumulativa, por nen fà adinfora n stromënt concret por sconè les consumadësses y i consumadus: chësc é cí che les 18 centrales di consumadus reconosciüdes

tla Talia, pro chëstes la Zentrala di Consumadus dl Südtirol, ti à portè dant al minister dla iustizia Andrea Orlando. Al minister ti él gnü dè n documënt sotescrit da dotes les associazziuns cun la proposta de mudaziun dl art. 140 dl codesc dla sconanza dl consumadù, che regolamentëia la Class Action. Les associazziuns di consumadus reingraziëia le minister por ti ester gnü adincuntra y por ti avëi impormetü da laurè fora tres n grup de laûr interministerial, che tol ite les associazziuns, na proposta. Ares à lascè alsavëi che ares spera che an pois regolamentè danü la materia tres na mudaziun dl dessëgn de lege sön la lege dla concorënza, por ti mëte debota a desposiziun ales consumadësses y ai consumadus y ales associazziuns n stromënt efiziënt por sconè sü dërc.

Patatines „che ingiana“: 1 miliun de euro de strafunga

Retlam che ingiana y informaziuns falades, chësta é la sentënza dl'Autorité de control. Tröc consumadus y tröpes consumadësses y la Zentrala di Consumadus nazionala „Unione Nazionale Consumatori“ l'â lascè alsavëi. Sëgn él gnü strafüfè i produturs cun na strafunga de passa 1 miliun de euro: le grup San Carlo cun 350.000 euro, Amica Chips cun 300.000 euro, Pata cun 250.000 euro y Ica Foods cun 150.000 euro.

Tres formulaziuns y la grafica gnôl dè da capì che les patatines foss sanes y sostigniss l'alimentaziun, cossa che ne stimenëia nia, o che ares foss gnüdes fates a man, inçe sce ares vëgn arjignades ca industrialmënter.